

עין משפט‏
נר מצוה

נו:

רן:

מתיר קרביטיו דהיינו לולאותיו צימי אכלו:

הרי כשאר מטות הוא עשוי: בשוקא דלנעי. מעבדי עורות: ערסא דלנא. מטתו של עור ותולין רזעות בשפת העור סביב וכשרוצים לנטותו עונצין הרזעות בצרורות המטה וכשמתיירין אותן נופל מאליו

מידי דהוה אמטת המיוחדת לכלים דתניא "אם היתה מטה המיוחדת לכלים אין צריך לכפותה אלא אי קשיא הא קשיא דתניא רשב"ג אומר ד־דרגש מתיר קרביטיו והוא נופל מאליו ואי דרגש ערסא דגרא הוא קרביטין מי אית ליה כי אחא רבין אמר שאילתיה להווא מרבנן ורב תחליפא בר מערבא שמייה דהוה שכיח בשוקא דצלעי ואמר לי מאי דרגש ערסא דצלא איתמר איזהו מטה ואיזהו דרגש אמר רבי ירמיה מטה מסרגין אותה על גבה דרגש מסרגין אותו מגופו מיתיבי ^(א)כלי עץ מאימתי מקבלין טומאה יהמטת והעריסה ^(ב)משישופם בעור הדג ואי מטה מסתרגת על גבה למה לי שיפת עור הדג אלא הא והא מגופן מטה אעולי ואפוקי בבויני דרגש אעולי ואפוקי באבקתא ^(א)א"ר יעקב בר אחא אמר רבי ימשה שנקליטיה יוצאין זוקפה ודיו א"ר יעקב בר אירי אמר ר' יהושע בן לוי הלכה כרשב"ג: **מתני'** יהנודר מן העיר ימותר ליכנס לתחומה של עיר ואסור ליכנס לעיבורה יאבל הנודר מן הבית אסור מן האגף ולפנים: **גמ'** מגלן דעיבורא דמתא כמתא דמי א"ר יוחנן דאמר קרא יידיה בהיות יהושע ביריחו וגו' מיריחו אילימא ביריחו ממש והבתיב יורירו סוגרת ומסוגרת אלא ש"מ בעיבורה אימא אפי' בתחומה הא כתיב בתחומה ^(א)ומדותם מחוץ לעיר: הנודר מן הבית אינו אסור אלא מן האגף ולפנים: אבל מן האגף ולחוץ לא מתיב רב מרי ^(א)יוצא הכהן מן הבית ^(ב)יכול ילך לביתו ויסגיר ת"ל ^(א)אל פתח הבית אי אל פתח הבית יכול יעמוד תחת המשקוף ויסגיר כולו הא כיצד עומד בצד המשקוף ויסגיר ומגין שאם הלך לביתו והסגיר או שעמד תחת השקוף והסגיר שהסגירו מוסגר ת"ל ^(א)הסגיר את הבית מכל מקום שאני גבי בית דכתיב מן הבית עד שיצא מן הבית כולו: מתני'

גבי בית דכתיב קרא מן הבית עד שיצא מן הבית כולו. דכיון דכתיב רחמנא מן הבית יתיירא לרצויי יצאה אחרת אחא והיינו שיצא מכל מה שמחת המשקוף דהא אי לא כתיב מן הבית אלא ויצא הכהן אל פתח הבית הוה אמינא דעומד תחת המשקוף ומסגיר אע"ג דכתיב ויצא דמן האגף ולחוץ כלחוץ. ומכאן לאותן שנשבעין לעמוד [בחוטטין ^(א)ש] בבית אחד דמן האגף ולפנים מותרים מן האגף ולחוץ אסורין: מתני'

מותר מן האגף ולחוץ: **שאני גבי בית וכו'.** אכל גבי נדרים מותר מן האגף ולחוץ קרא מן הבית עד שיצא מן הבית עד גג הארוכות: בסרגין אותו מותר. ומכרו לארוכות המטה: משישופם בעור הדג. להחליקם ואז נמטה מלאכתם לקבל טומאה: למה לי שיפת עור הדג. והלא הארוכות מטותו נסרגיו המטה: אעולי ואפוקי בבויני. ננקיצי הארוכות: באבקתא. לולאות התלויות באלוה: שנקליטיה יוצאין. שנקליטיה קבועים בכרעי המטה נדרכה: וזוקפה. פורס בגד בחוץ לולאות שכלאשי הנקליטין והיו כאליו כפוי שאינו ראוי לשינה: מותר ליכנס לתחומה. דעד התחום אינו נקרא על שם העיר אכל עיבור נקרא על שם העיר: מן האגף. מקום הגפת הדלת: אימא שמע מינה בעיבורה קאי. וקרי ליה יריחו: ובודותם מחוץ לעיר אלפים באבא. אלמא תחום איקרי חוץ לעיר: יבול ילך לביתו ויסגור. עיי' שילת או על ידי חבל ארץ תלמוד לומר אל פתח הבית אי אל פתח חוץ לעיר: יבול יעמוד תחת המשקוף ויסגיר דלינא לקוימי בענין אחר שגרי

הנודר מן הירק פרק שביעי נדרים

רש"י

המיוחדת. ליתן עליה כלים והואיל ואין ישנים עליה אין צריך לכפותה ^(א): **קרביטין.** לולאות שצו: **קרביטין מי אימ ליה.** הכי קים להו דלח הוו להו קרביטין שאינה עשויה להתפרק אלא עומדת מונעת לעולם: רכן **שמעון אומר אין צריך לזוקפה.** אלא הוא האכל נוטל קרביטין והיא נופלת: **דלנעי.** מוכרי עורות: **ערסא דלנא.** של עור שישן עליה אכל אינה חשובה כל כך ולהכי הואיל ואינה חשובה לא היה כופה אלא זוקפה ודיו והלכך אמר' במתני' דמותר בדרגש שאינה מטה חשובה וערסא דלנא אית לה קרביטין ופליג רשב"ג בגמרלא ואמר דצעי כפיה כל כך שממיר קרביטין והעור נופל מאליו לפי שיש רזעות סביב לעור ומותחין אותו בין ארוכות המטה וקושרין הרזעות בצרורות ושוכצין עליו וכשמתיירין הרזעות והעור נופל אין לך כפיה גדולה מזו: **מטה מסרגין אוסה על גבה.** שכורצין הבגד או העור שינים עליו סביב אותם עזים שעומדים מראשותיו ומרגלותיו ^(א) נקוצים ומכניסין המשיחות שבגדג או שבצור למוך אותן נקצים: **משישופם בעור הדג.** שמשפשף בעזים של מטה הארוכות והקצרות בעור הדג כדי לעשותן נהוצין וחלקים: **למה לי שיפם עור הדג.** והלא העור מכוסה מן החבלים או מן הבגד או מן העור: **הא והא.** מסתרגין מגופן ^(א): **לעילוי ולאפוקי אצויני.** שמכניסין ראשי המשיחות שבגדג דרך הנקצים וקושרים זה צזה: **אעולי ואפוקי באבקתא.** שקושרין לולאות צעני המטה מראשותיו וממרגלותיו ומכניסין ראשי משיחות ננקצים וקושרין לולאות והיינו קרביטין: **שנקליטיה יוצאין.** כדלמרי' התם נקליטין שנים ואתה מטה אין אדם יכול לכפותה מפני נקליטיה אלא זוקפה על צ' מרגלותיה ומניחה ודיו: **הלכה כרצן שמעון ^(א).** דלמר מתיר קרביטין: **מתני' נסתומה.** בתוך אלפים אמה: **לעיבורה.** היינו פגוס נכנס פגוס יוצא של אותה העיר: **גמ' אלא שמע מינה נעיבורה הוה קאי.** וקרי ליה ציריחו: **אימא ואפילו נסתומה.** הוי בתוך העיר והאי דכתיב ויהי צהיות יהושע ציריחו נסתומה הוה קאי: תחומה הקרי חוץ לעיר דכתיב ומדותם מחוץ לעיר: **מן האגף ולפנים.** הגפת דלתות. אכל מן האגף ולחוץ על עוצי המפתן אינו אסור: **יכול ילך לביתו ויסגיר.** ע"י שלוחו: **ת"ל אל פתח הבית.** של מנוגע צריך לעמוד: הכי גרסינן **על השקוף.** על עוצי המפתן: **עד שיצא מן השקוף.** דעל השקוף איקרי בית: **צד השקוף.** מצחוץ. מדקאמר עד שיצא מן הבית כולו אלמא דשקוף נמי הוי בית ואמאי הנודר מן האגף ולחוץ. שקוף היינו אסקופה משקוף מה שעל הפתח: מתני'

עליו כאלו אינו כפוי לכך אמר דליתו צריך לכפותו ואית דגרסי איתמר נמי דדרגש אינו בר כפיה: ל"ל שיפת עור הדג. והלא אין יופיו נראה שהרי הן מטותם במגלים המסורגין על גבה: בבויני. בנקעים ונקנקים שבארוכות מקצת ארוכות מגולות ואריזה שיפה: באבקתא. לולאות שיש לולאות תולין ננקיצי ארסבותיה וצסה מכניסין ראשי הרזעות התלויות בשפת העור: שנקליטיה יוצאין. שנקליטיה קבועים בכרעי המטה נדרכה: וזוקפה. פורס בגד בחוץ לולאות שכלאשי הנקליטין והיו כאליו כפוי שאינו ראוי לשינה: מותר ליכנס לתחומה. דעד התחום אינו נקרא על שם העיר אכל עיבור נקרא על שם העיר: מן האגף. מקום הגפת הדלת: אימא שמע מינה בעיבורה קאי. וקרי ליה יריחו: ובודותם מחוץ לעיר אלפים באבא. אלמא תחום איקרי חוץ לעיר: יבול ילך לביתו ויסגור. עיי' שילת או על ידי חבל ארץ תלמוד לומר אל פתח הבית אי אל פתח חוץ לעיר: יבול יעמוד תחת המשקוף ויסגיר דלינא לקוימי בענין אחר שגרי

צריך הוא לנאח מן הבית:

מסורת הש"ם

(א) סנהדרין כ: כלם פט"ו מ"א, (ב) עיי' פוס' חולין כה. ד"ה להטות], (ג) סנהדרין כ: [ע"ש] מ"ק כה. [ע"ש], (ד) [פי' הר"ן על משנה זו תמלא צע"א], (ה) נעים פ"ב מ"ו מ"כ פרשה מזרע חולין י"ג (ו) צ"ל רשב"ג,

תורה אור השלם

1. ויהי בהיות יהושע ביריחו וישא עיניו וירא ודעה איש עמד לגגדו וחרבו שלופה בידו וילך יהושע אליו ויאמר לו הֲלָנוּ אִתָּה אִם לְצִירָנוּ: יהושע ה יג

2. וירחו סגרת ומסגרת מפני בני יִשְׂרָאֵל אִין יוצא וְאִין באָ: יהושע ה יג

3. ומדותם מחוץ לעיר אֵת פֶּתַח קַרְמָה אֲלֵפִים באָמָה וְאֵת פֶּתַח נָגֶב אֲלֵפִים באָמָה וְאֵת פֶּתַח יָם אֲלֵפִים באָמָה וְאֵת פֶּתַח צָפוֹן אֲלֵפִים באָמָה וְהָעִיר בְּתוֹךְ זֶה יִהְיֶה לָּהֶם מִגְדָּר מִן הָעִירִים: במדבר לה ה

4. ויָצָא הַבָּחוּר מִן הַבֵּית אֶל פֶּתַח הַבֵּית וְהָסִגִּיר אֶת הַבֵּית שְׂבַעַת יָמִים: ויקרא יד לח

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה המיוחדת וכו' לכפותה הס"ד ואח"כ צ"ל ד"ה רכן שמעון צ"ג אומר דרגש אין צריך וכו' נטל קרביטיו והיא טפלת הס"ד ואח"כ צ"ל ד"ה קרביטין לולאות שבו ואח"כ ד"ה קרביטין מי אית ליה וכו' לעולם הס"ד ואח"כ מ"ה נלנעי: (ב) ד"ה מטה מסרגין וכו' ומרגלותיו הס"ד ואח"כ מ"ה מגופו שאותם עצים נקוצים ומכניסין (א) ד"ה הא וכו' מנופן הס"ד ואח"כ מ"ה עיולי ואפוקי בבויני שמכניסין כל"ל: (ד) ד"ה הלכה כר' שמעון ב"ג דלמר:

תוספות

דרגש מתיר קרביטיו והעור נופל. קרביטיו לולאות שמחבירין במטה וקושרין בעור: ערסא דצלא. מטה של עור ותולין רזעות בשפת העור סביב וכשרוצין לנטותו עונצים הרזעות בצרורות המטה וכשמתיירן אותם הוא נופל והס קרביטיו: מטה מסרגין הסירוגין על גבה על הארוכות הלכך כשטופס אותו הסירוגין גבוהים ואין יכולין לישב עליו: דרגש סירוגין מבפניו תחת הארוכות הלכך כי נמי כופהו הוא נמוך לישב

יח א ב מיי פ"ה מהל' אכל ה' יח:

יב ג מיי פ"ה מהלכות כלם סלכה ה':

כ ד מיי פ"ה מהל' אכל הלכה יח:

כא ה מיי פ"ט מהל' נדרים הלכה טו טוש"ע י"ד סיומן ריו סעיף כט:

כב ו מיי שם טוש"ע שם מ"ב:

כג ז מיי פ"ד מהלכות טומאות נדעת הל' ה':

מוסף רש"י

מתיר קרביטיו. צימי אכלו. קרביטין. לולאות (סנהדרין כ.). קרביטין מי אית ליה. הלָה כשאר מטות עשין אותה מטה (שם). ערסא דצלא. מטה של עור ותולין רזעות בשפת העור סביב, וכשרוצין לנטותו עונצין הרזעות בצרורות המטה וכשמתיירן אותה הוא נופל וכן הן קרביטין וחס הוא לכפותו שלָה יתקלקל העור בלחלות הקרקע, שלָה היו ראשי כרעיו גבוהין מסירוגו למעלה, וקאמר מ"ק וקופו על דופן הכרעיס וארבותיו למעלה, ואמר ליה רבן שמעון מור קרביטין והוא נופל (שם). שנקליטיה יוצאין. נקליטין שיש עזים ארוכים ומעמידין אותן כשמשפין דופני המטה, אחד מראשותיה ואחד מרגלותיה ומפולגין הן בצרשותיהן ומניחין קנה מזה לזה ועליו פורסין הכילה ויש שמחבירן אותן נקליטין למטה והיינו [יוצאים] שמחבירין יוצאין מן המטה ענמה ואין יכול לכפותה מפני נקליטיה ומשום הכי זוקפה ודיו: **מגלן דעיבורא דמסא כמסא דמי וכו'.** אלא ש"מ דעיבורה תוך ע' אמה ושירים של יריחו היה יושב: **הא כתיב נסתומה ומדותם מחוץ לעיר.** אלמא תחום העיר חוץ לעיר מיקרי ואינו מן העיר: **יכל לביתו ויסגיר.** על ידי חבל ארץ: **ת"ל אל פתח הבית.** דשמעט שצריך לעמוד על הפתח בשעת הסגר: **אי אל פתח הבית.** כלומר אי כתיבה לחודיה ולא כתב מן הבית ה"א שיעמוד על האסקופה תחת המשקוף וסגיר להכי איצטרי' מן הבית ללמד שצריך לנאח חוץ לאסקופה שמחת המשקוף. ומדלאצרכיה הכי אלמא כל שמחת המשקוף אע"פ שהוא מן האגף ולחוץ הוי בכלל בית: שאני העלין (שם).

פירוש הרא"ש

מיד דהוה אמטת מיוחדת לכלים. והא דלמתינן כסופין כל המטות היינו מטות המיוחדות לשיניה ולשיניה: דרגש מתיר קרביטיו. לולאות שהוא קשור בה: בשוקא [ב"א] דגראי' דצלעי. רזענים הנקראים במלאת עור: ערסא דצלא. מטה של עור ולפי שהעור מתקלקל בנגעו בארץ פטרוהו מכפיה: בסרגין אותה על גבה. על גג הארוכות: בסרגין אותו מותר. ומכרו לארוכות המטה: משישופם בעור הדג. להחליקם ואז נמטה מלאכתם לקבל טומאה: למה לי שיפת עור הדג. והלא הארוכות מטותו נסרגיו המטה: אעולי ואפוקי בבויני. ננקיצי הארוכות: באבקתא. לולאות התלויות באלוה: שנקליטיה יוצאין. ען יוצא מאלנע המטה אי מנראשומיה ואחד במרגלותיה והן גבוהין ונמתין ען ארץ על שניהן ופורסין עליו סרין לנאח על המטה ואינם קבועין במטה ואם יש מטה שנקליטיה יוצאין מגופה וקושרין בה ואין יכול לכפותה מפני אותן נקליטין זוקפה על גדה ודיו: מתני' ואסור ליכנס לעיבורה. שצעים אמה ושירים שטמטס אותם עיבור לעיר ומטה והלאה מודדין תחום שבת: מן האגף ולפנים. ממקום הגפת הדלת: גמ' הבתיב ומדותם מחוץ לעיר. אלמא תחום העיר מיקרי חוץ לעיר: יבול ילך לביתו ויסגיר. על ידי חבל ארץ או על ידי שלח: ת"ל אל פתח אי אל פתח הבית יבול יעמוד תחת המשקוף ויסגיר. דהיינו מן האגף ולחוץ אלמא קרינן ביה פתח הבית: